

Převzdělanost v Česku: 60 % vysokoškoláků nevyužívá plně své vzdělání

30.10.2024 - | Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava

Studie porovnávala vzdělání reprezentativního vzorku českých zaměstnanců v letech 2011 a 2022 s požadavky na jejich pozice uvedenými v Národní soustavě povolání. Výsledky ukazují nárůst podílu převzdělaných zaměstnanců z 27 % na 37 %. „Tento trend naznačuje, že vzdělanost populace roste rychleji než možnosti jejího uplatnění na trhu práce,“ vysvětluje Martin Krejčí, jeden z autorů studie, působící na Katedře ekonomie.

Převzdělanost má dvojí dopad. Na jedné straně vede k neefektivnímu využití veřejných výdajů na vzdělání, na druhé straně vytváří potenciál pro budoucí ekonomický růst založený na znalostech.

Problém však nepostihuje všechny skupiny stejně. *„Nejvíce se týká žen, vysokoškoláků a absolventů některých oborů,“* uvádí Jiří Balcar, docent z Katedry ekonomie, a doplňuje podrobnosti: *„Například 40 % žen pracuje na pozicích s nižšími nároky, než odpovídá jejich vzdělání, zatímco u mužů je to 34 %. Ženy také častěji, než muži pracují mimo svůj vystudovaný obor.“*

Nejvýraznější nesoulad je u vysokoškoláků - 60 % z nich zastává pozice vyžadující nižší úroveň vzdělání, než sami dosáhli. To může znamenat například situace, kdy zaměstnanec s magisterským titulem pracuje na pozici vyžadující pouze bakalářské vzdělání. Pokud se zaměříme na jednotlivé obory studia, absolventi umění, humanitních, společenských a přírodních věd nejčastěji pracují na pozicích neodpovídajících jejich vzdělání ani úrovni, ani oborem. Naopak absolventi pedagogických, technických a zdravotnických oborů nejčastěji nacházejí zaměstnání v souladu se svým vzděláním.

Nesoulad mezi vzděláním a pracovním uplatněním ovlivňuje i mzdy. Zaměstnanci s vyšším vzděláním, než vyžaduje jejich pozice, mají nižší mzdy, než by odpovídalo jejich kvalifikaci. Studie ukazuje, že rok nadbytečného vzdělání přináší třikrát menší nárůst mzdy než rok vzdělání potřebný pro danou pozici.

Navzdory častému nesouladu mezi vzděláním a zaměstnáním na českém trhu práce existují způsoby, jak tento problém zmírnit. Studie doporučuje zlepšit koordinaci mezi vzdělávacím systémem a potřebami trhu práce. Klíčovou roli v tomto procesu hraje např. kariérní poradenství nebo rozvoj adaptability pracovníků, která zaměstnancům umožní lépe se přizpůsobit různým pozicím a snížit tak mzdové znevýhodnění způsobené nesouladem.

<https://www.vsb.cz/cs/detail-novinky?linkBack=%2Fcs%2Fmedia%2Ftiskove-zpravy%2Findex.html&reportId=48191>